

Sygn. akt VIII GC 367/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Leon Miroszewski

Protokolant starszy sekretarz sądowy Emilia Marchewka

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2013 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

z siedzibą w S.

przeciwko (...) spółce jawnej K. G., A. B.

z siedzibą w Ł.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 122.647,18 (sto dwadzieścia dwa tysiące sześćset czterdzieści siedem 18/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 października 2012 roku;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. ustala zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu w całości, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Sygnatura akt VIII GC 367/12

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wystąpiła przeciwko pozwanej (...) spółce jawnej K. G., A. B. z siedzibą w Ł. o zapłatę kwoty 127.179,16 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu podała, że w lipcu 2010 roku strony zawarły ustną umowę, zgodnie z którą pozwana zleciła jej prace polegające na przyłączeniu instalacji elektroenergetycznej do nowobudowanej hali produkcyjno-magazynowej pozwanej w Ł. w gminie G.. Wynagrodzenie za wykonanie tych prac wynosiło 95.000 złotych netto i zostało w całości zapłacone przez pozwaną. Dalej stwierdziła, że pozwana zleciła jej prace polegające na wykonaniu zasilającej stacji transformatorowej oraz związanej z nią linii kablowej (...) na opisanej nieruchomości. Strony ustaliły, że wynagrodzenie za te prace zostanie ustalone na podstawie kosztorysu, powódka zastrzegła równocześnie, że wynagrodzenie to nie będzie niższe niż kwota 140.000 złotych. Powódka wykonała zlecone prace. Po ich protokolarnym odbiorze powódka sporządziła kosztorys powykonawczy na kwotę 175.976,51 złotych. Ostatecznie strony ustaliły wynagrodzenie za wykonane prace w kwocie 135.000 złotych netto. Wynagrodzenie za pierwszą część tych prac w kwocie 61.000 złotych brutto (50.000 złotych netto), zostało uiszczone powódce przez M. P., co było konsekwencją ustaleń dokonanych pomiędzy stronami postępowania a M. P.. Powódka wystawiła fakturę Vat nr (...) na kwotę 104.550 złotych brutto (85.000 złotych netto) obejmującą drugą część robót budowlanych, którą doręczyła pozwanej. Pomimo wezwań do zapłaty i prób bezpośredniego porozumienia

pozwana nie uiściła należności wynikającej z tej faktury. Powódka wyjaśniła, że na dochodzoną pozewem kwotę składa się nie zapłacona część wynagrodzenia w kwocie 104.550 złotych oraz kwota 22.629,16 złotych stanowiąca skapitalizowane odsetki liczone od terminu zapłaty wskazanego w fakturze do dnia wniesienia pozwu.

W odpowiedzi na pozew, pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu. Przyznała, że wszelkie ustalenia dokonywane przez strony miały charakter ustny. Podniosła, że strony postępowania zawarły umowę o roboty polegające na przyłączeniu stacji elektroenergetycznej do hali produkcyjno-magazynowej oraz budowie zasilającej stacji transformatorowej i związanej z nią linii kablowej (...). Stwierdziła, że strony umówiły się na wynagrodzenie ryczałtowe za wykonane prace w wysokości 150.000 złotych brutto. Konieczność wykonania tych prac wynikała z umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej, zawartej z (...) sp. z o. o. oraz warunków przyłączenia do tej sieci. Podkreśliła, że ustalone wynagrodzenie mieściło się w granicach budżetu przewidzianego na wykonanie tych robót przez nią i M. P.. W jej ocenie brak jest racjonalnego wytłumaczenia dlaczego powódka miałaby rozdzielać wynagrodzenie z tytułu jednych prac na dwa podmioty, a należność jednego z nich ustalić szacunkowo, bez dokładnej wiedzy o całokształcie robót. Według pozwanej, nawet gdyby przyjąć, że wysokość tego wynagrodzenia w chwili zawarcia umowy była niepewna, to najpóźniej w chwili wystawienia faktury Vat nr (...) była ona powódce znana. Gdyby wynagrodzenie we wskazanej fakturze stanowiło jedynie część wynagrodzenia, to powinno być to wyraźnie w niej wyszczególnione, tymczasem opiewa ono na „budowę linii kablowej (...) i stacji transformatorowej zasilającej (...) w całości. W ocenie pozwanej, faktura Vat nr (...) stanowi próbę obciążenia jej po raz drugi wynagrodzeniem za tą samą umowę. Pozwana powołała się na ustaloną przez strony praktykę, zgodnie z którą każdorazowo strony ustalały wynagrodzenie ryczałtowe. Pozwana wskazała, że nie zawarłaby umowy z powódką gdyby wynagrodzenie za wykonanie stacji transformatorowej wynosiło 140.000 złotych. Pozwana podkreśliła, że nigdy nie uznała roszczenia powódki i nie uznała wystawionej przez nią faktury Vat nr (...) na potrzeby rozliczeń podatkowych.

Na rozprawie w dniu 19 grudnia 2013 roku strony postępowania podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska

Stan faktyczny i wskazanie dowodów.

Strony postępowania współpracowały ze sobą, wszystkie zawierane przez nie umowy miały formę ustną.

Niesporne.

Pozwana rozpoczęła budowę hali produkcyjno-magazynowej na działce gruntu położonej w miejscowości Ł. w gminie G..

Niesporne.

W dniu 30 lipca 2010 roku pozwana zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę o przyłączenie do sieci nr (...), której przedmiotem było przyłączenie instalacji pozwanej w obiekcie - hali produkcyjno-magazynowej zlokalizowanej w Ł. w gminie G. na działce gruntu nr (...), do sieci (...) Operator z mocą przyłączeniową o wartości 200 kW i napięciu (...) (§ 2 ust. 1.1 umowy). Strony umowy uzgodniły, że dla przyłączenia instalacji pozwanej do sieci konieczne jest wykonanie przyłącza i niezbędnych zmian w sieci (...) Operator w zakresie: wybudowania przy granicy działki rozgałęźnego złącza kablowego SN 4 polowego, wyposażonego w rozłączniki SF6, wybudowania linii kablowej (...) typu 3x((...) 1x 120 mm²) z pola liniowego SN stacji transformatorowej nr (...) do projektowanego złącza kablowego SN oraz wykonanie instalacji odbiorczej pozwanej w zakresie: wybudowania własnej stacji transformatorowej (...) z transformatorem dostosowanym do pokrycia zapotrzebowania, własną stacją transformatorową zasilic własnym kablem (...) o przekroju według potrzeb, z pola liniowego (...) projektowanego złącza kablowo-rozgałęźnego SN, zainstalować układ pomiarowo-rozliczeniowy, sieć 0,4 kV wykonać zgodnie z potrzebami (§ 3 ust. 1 i 2 umowy), wykonanie projektu budowlano-wykonawczego przyłącza i niezbędnych zmian w sieci (...) Operator oraz wykonanie projektu budowlano-wykonawczego instalacji odbiorczej pozwanej (§ 3 ust. 3 i 4 umowy). Pozwana zobowiązała się do zlecenia wykonania i uzgodnienia opisanych projektów i sfinansowania ich ze środków własnych oraz do wykonania sieci i instalacji odbiorczej (§ 4 ust. 1 i 7 umowy). W warunkach przyłączenia do sieci elektroenergetycznej (...) Operator wskazano na konieczność wybudowania własnej stacji transformatorowej

(...), zasilanie własnej stacji transformatorowej kablem (...) z pola liniowego (...) w stacji transformatorowej nr (...) zainstalowanie układu pomiarowo-obliczeniowego, sieci 0,4 kV zgodnie z potrzebami.

Dowody: - umowa o przyłączenie do sieci nr (...) (k. 28-13),

- warunki przyłączenia do sieci elektroenergetycznej (k. 166-169).

W lipcu 2010 roku strony postępowania zawarły ustną umowę, zgodnie z którą pozwana zleciła powódce wykonanie prac związanych z przyłączeniem instalacji elektroenergetycznej do hali produkcyjno-magazynowej położonej na działce (...) w Ł. w gminie G.. W ramach zawartej umowy powódka miała dostarczyć projekt przyłączy, wybudować linię kablową (...) od istniejącej stacji transformatorowej do projektowanego złącza kablowego oraz posadowienia złącza kablowego (...) oraz ułożyć przepusty kablowe i wykonać głowice kablowe w istniejącej stacji i projektowanym złączu. Strony ustaliły wynagrodzenie za wykonanie powyższych robót na kwotę 95.000 złotych netto. Pozwana, powódka i M. P., który był związany z pozwaną umową o generalne wykonawstwo hali, umówili się, że faktura w zakresie wykonania złącza kablowego oraz linii kablowej (...) z głowicami i przepustami miała zostać wystawiona na M. P..

W wykonaniu tej umowy powódka zleciła inżynierowi H. R. sporządzenie projektu budowlanego w zakresie zasilania w energię elektryczną działki nr (...) w miejscowości Ł. w gminie G.. Zgodnie z projektem dla zapewnienia zasilania hali produkcyjno-magazynowej należało zabudować złącze kablowe (...) (...) zasilane kablem z istniejącej stacji transformatorowej nr (...), od złącza (...) należało ułożyć linię kablową typu (...) do projektowanej stacji transformatorowej.

Strony umówiły się również na wybudowanie przez powódkę zasilającej stacji transformatorowej oraz związanej z nią linii kablowej (...) na działce (...) w Ł. w gminie G.. Strony postanowiły, że wynagrodzenie za wykonanie przedmiotowych prac zostanie ustalone na podstawie kosztorysu powykonawczego sporządzonego przez powódkę, przy czym w zakresie części wynagrodzenia faktura zostanie wystawiona na M. P..

W celu wykonania tej umowy powódka zleciła inżynierowi H. R. sporządzenie odrębnego projektu obejmującego linię (przyłącze) kablową (...) i stację transformatorową (...). W projekcie przewidziano stację modułową prefabrykowaną konstrukcję produkcji (...) typu (...) Przewidziano zasilanie projektowanej stacji kablem (...) (...)V ze złącza kablowego typu (...), ustanowionego na terenie ogólnodostępnym przy granicy działki nr (...). W październiku 2010 roku H. R. sporządziła projekt wykonawczy stacji transformatorowej (...) w oparciu o aktualne przepisy i normy oraz warunki przyłączenia nr (...) przez (...) Operator.

Po otrzymaniu wykonanych projektów powódka przystąpiła do wykonania zawartych umów, zakupiła niezbędne materiały od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.. Zakupiła od E. B. stację transformatorową KS 19-28Z oraz złącze kablowe (...) (...) za kwotę 157.900 złotych brutto. Cena stacji transformatorowej wynosiła 99.500 złotych netto.

W dniu 3 listopada 2010 roku powódka przekazała pozwanej projekt budowlany na zasilanie w energię elektryczną działki nr (...) w miejscowości Ł., w gminie G. oraz projekt wykonawczy stacji transformatorowej (...)

Dowody: - projekt budowlany zasilania w energię elektryczną działki nr (...) w

Ł. (k. 32-55),

- projekt budowlany przyłącza energetycznego (...) i stacji

transformatorowej (...) (k. 56-88),

- faktura Vat nr (...) (k. 89),

- potwierdzenie zapłaty na rzecz K. Zakład (...) (k. 90-91),

- faktury wystawione powódce przez spółkę (...) (k. 92-93, 97, 100),
- faktura wystawiona powódce przez E. B. (k. 95),
- oświadczenie E. B. (k. 96),
- potwierdzenie zapłaty należności na rzecz spółki (...) (k. 98-99, 101-104),
- protokół zdawczo-odbiorczy z dnia 3.11.2010 roku (k. 407),
- projekt wykonawczy stacji transformatorowej (...) (k. 408-443),
- zeznania świadków G. M. (1) (k. 229-230), R. J.

(k. 230-231), M. P. (k. 227-299),

- przesłuchanie w charakterze strony powodowej: S. M. (od godziny 0,39 do 1,23 rozprawy w dniu 16.05.2013 roku, k.447); G. M. (godziny od 1,25 do 1,27 rozprawy w dniu 16.05.2013 roku, k. 447),

- przesłuchanie w charakterze strony pozwanej K. G.

(godziny od 1,31 do 1,47, od 1,48 do 1,56, od 1,57 do 1,58 rozprawy w dniu 16.05.2013 roku, k. 347).

W dniu 15 lutego 2011 roku dokonany został odbiór techniczny linii kablowej SN-kabel (...) 3x(1x120) o długości 260 m oraz zabudowy złącza kablowego (...)V – 1 szt (Nr (...)). W protokole odbioru wskazano, że roboty zostały wykonane w okresie od 7 stycznia 2011 roku do 10 lutego 2011 roku. Stwierdzono, że linia kablowa oraz złącze nadają się do eksploatacji. W protokole tym oznaczono jako inwestora pozwaną a jako wykonawcę z ramienia inwestora powódkę.

W dniu 15 lutego 2011 roku dokonano sprawdzenia końcowego stacji transformatorowej (...) pod nazwą (...) nr (...) wraz z pośrednim układem pomiarowo-rozliczeniowym i przyłączem kablowym (...), kablem (...)⁽²⁾ o długości 260 mb. Sprawdzenie zostało dokonane przy uczestnictwie (...) sp. z o.o. Jako właściciela obiektu wskazano pozwaną, jako wykonawcę powódkę.

Dowody: - **protokół odbioru technicznego z dnia 15.02.2011 roku (k. 105),**

- **protokół ze sprawdzenia zgłoszonych do przyłączenia do sieci urządzeń elektrycznych będących własnością odbiorcy (k. 106-107).**

Powódka wystawiła pozwanej fakturę Vat nr (...) na kwotę 85.400 złotych brutto za prace w zakresie budowy linii kablowej (...) i złącza kablowego (...). W dniu 29 grudnia 2010 roku pozwana uiszczała należność wynikającą z tej faktury

Powódka wystawiła pozwanej fakturę Vat nr (...) na kwotę 36.600 złotych brutto za prace w zakresie naprawy transformatora i wymiany uszkodzonego kabla zasilającego 0,4 kV na terenie zakładu w W. przy ul. (...). W dniu 8 lutego 2011 roku pozwana uiszczała należność wynikającą z tej faktury.

Dowody: - **faktura Vat wystawione przez powódkę pozwaną (k. 26, 108),**

- dowody zapłaty należności przez pozwaną (k. 27, 109-110).

W dniu 31 marca 2011 roku powódka wystawiła M. P. fakturę Vat nr (...) na kwotę 30.750 złotych brutto za prace w zakresie budowy linii kablowej (...) i złącza kablowego (...) w Ł.. Należność ta została uregulowana przez M. P. w dniu 2 stycznia 2012 roku.

W dniu 30 grudnia 2010 roku powódka wystawiła M. P. fakturę Vat nr (...) na kwotę 61.000 złotych brutto. W tytule wskazano budowę linii kablowej i stacji transformatorowej zasilającej (...) w Ł.. Należność ta została uiszczona przez M. P. w dniu 19 stycznia 2011 roku.

Dowody: - faktura Vat nr (...)/2011z dnia 31 marca 2011 roku i faktura VAT nr

(...) (k. 111, 115),

- dowody wpłat dokonanych przez M. P. (k. 112-114, 116).

W lutym 2011 roku powódka opracowała i przedstawiła pozwanej kosztorys powykonawczy dotyczący inwestycji „Budowa stacji transformatorowej (...), linii kablowej (...) i 0,4 kV zewnętrznych oraz otoku uziemiającego hali”. Jako ogólną wartość kosztorysową robót wskazano kwotę 175.976,51 złotych. W kosztorysie wskazano, że prace które zostały nim objęte dotyczyły linii kablowej (...) o wartości 7.213,05 złotych, trafostacji (...) o wartości 112.311,15 złotych, linii kablowych 0,4 kV i uziomów. Narzuty kosztorysu przewidziano na kwotę 21.118,96 złotych.

W sporządzonym kosztorysie powódka do elementów kosztorysu szczegółowego, jak koszty roboczogodziny i koszty pośrednie, koszty zakupu materiałów oraz zysk, zastosowała stawki średnie (dla roboczogodzin nieco zaniżone) podawane w biuletynie (...) w IV kwartale 2010 roku, zawierającym cennik powszechnie stosowany do kosztorysowania w robotach budowlanych wszystkich branż. Ilość roboczogodzin przyjęła według Katalogu Norm Rzeczowych. Przy zastosowaniu stawek minimalnych lub stawek pośrednich pomiędzy średnimi i minimalnymi wynagrodzenie za roboty powoda w zakresie koszt robót wyniosłoby 153.784,97 złotych. Powódka zastosowała właściwy typ stacji transformatorowej w aspekcie technologicznym. Możliwe byłoby zastąpienie kabla miedzianego (...) 4x240mm² – 1 kV dwoma kablami aluminiowymi (...) 4x185 mm². Koszt takiego rozwiązania byłby niższy, jednak rozwiązanie takie byłoby niepoprawne technicznie. Linia zasilająca byłaby osłabiona, a ochrona przeciwpożarowa niepewna. Rozwiązania zaproponowane przez powódkę były poprawne.

Dowody: - kosztorys powykonawczy sporządzony przez powódkę (k. 118-132),

- opinia biegłego sądowego W. S. (k. 470-497),

- pisemna opinia uzupełniająca biegłego sądowego W. S.

(k. 555-557),

- ustne wyjaśnienie opinii biegłego sądowego W. S.

(godziny od 0,13 do 0,36 od 0,42 do 0,43 rozprawy z dnia 29.11.2013 roku, k.

567-568),

- przesłuchanie w charakterze strony powodowej S. M.

(od 0,48 do 0,50, od 0,54 do 1,12, od 1,16 do 1,23 godzin rozprawy w dniu

16.05.2013 roku, k. 447),

- przesłuchanie w charakterze strony pozwanej K. G.

(godziny od 1,39 do 1,46 rozprawy w dniu 16.05.2013 roku, k. 447).

W dniu 7 kwietnia 2011 roku powódka wystawiła pozwanej fakturę Vat nr (...) na kwotę 104.550 złotych brutto. W tytule faktury wskazano budowę linii kablowej zasilającej (...) i stacji trafo (...) zasilającej (...) w Ł.. Termin płatności wskazano w fakturze na dzień 7 kwietnia 2011 roku. Faktura ta została doręczona pozwanej w dniu 6 maja 2011 roku, bowiem przedstawiciel powódki nie mógł uzyskać kontaktu z współnikiem pozwanej. W związku z powyższym fakturę zostawił w siedzibie pozwanej. Pozwana nie ujęła tej opinii w ewidencji zakupów objętych podatkiem od towarów i usług.

Dowody: - faktura Vat nr (...) wystawiona przez powódkę pozwanej (k. 133),

- zeznanie świadka G. M. (1) (k. 229-230);

- deklaracje dla podatku od towarów i usług za okres od kwietnia do lipca

2011 roku z potwierdzeniem jej złożenia oraz rejestrem (k. 265-400).

Pismem z dnia 6 grudnia 2011 roku powódka wezwała pozwaną do zapłaty należności 104.550 złotych wraz z odsetkami ustawowymi w wysokości 9.048,59 złotych.

Pismem z dnia 11 czerwca 2012 roku powódka wezwała pozwaną a pismami z dnia 13 czerwca 2012 roku wezwała współników pozwanej do zapłaty kwoty 104.550 złotych wraz z odsetkami, obejmującej wynagrodzenie z tytułu wykonania umowy, której przedmiotem była budowa linii kablowej i stacji trafo zasilającej halę w Ł..

Dowody: - wezwania do zapłaty (k. 134-138).

W odpowiedzi na wezwania do zapłaty pozwana oświadczyła, że powódka wykonała na jej rzecz prace budowlane polegające na budowie energetycznej linii kablowej oraz stacji transformatorowej w Ł. oraz otrzymała pełne uzgodnione wynagrodzenie z tytułu realizacji tej umowy. Podkreśliła, że uiszczyła bezpośrednio powódce część wynagrodzenia, natomiast pozostała część wynagrodzenia została uiszczona przez M. P., który był generalnym wykonawcą w ramach prowadzonej przez nią inwestycji. W jej ocenie wynagrodzenie otrzymane przez powódkę odpowiadało wartości rynkowej wykonanych robót.

Dowody: - pisma pozwanej kierowane do powódki (k. 139-142).

W dniu 18 lutego 2011 roku pozwana wystawiła (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością fakturę Vat nr (...).02.11 na kwotę 101.475 złotych brutto w rubryce nazwa towaru lub usługi wskazano: projekt budowlano wykonawczy, złącze kablowe SN 4 polowe, typu (...) oraz linia kablowa (...) typ 3x((...) 1 x 120 mm⁽²⁾) o długości 260 m, głowice kablowe i przepusty kablowe.

Dowód: - faktura Vat nr (...).02.11 wystawiona przez pozwaną wobec (...) Operator

(k. 170).

Pozwana zleciła O. G. (1) sporządzenie kosztorysu porównawczego dotyczącego wykonanej przez powódkę inwestycji.

W dniu 12 marca 2013 roku O. G. (1) sporządził kosztorys linie kablowe 0,4 i (...), złącze kablowe SN, słupowa stacja transformatorowa na kwotę 159.933,60 złotych. W kosztorysie w pozycji podstawy nakładów i wyliczenie wartości robót wskazał, że zostały wykonane następujące roboty:

1. linia kablowa (...) i złącze kablowe SN, których wartość została w kosztorysie wyceniona na kwotę 74.166,66 złotych;

2. słupowa stacja transformatorowa, linia kablowa (...), których wartość została w kosztorysie wyceniona na kwotę 78.906,38 złotych;

3. linia kablowa 0,4 kV, której wartość została w kosztorysie wyceniona na kwotę 6.860,56 złotych.

Przy określeniu wartości wykonania słupowej stacji transformatorowej O. G. (1) dokonał wyceny poszczególnych elementów stacji, a nie całej stacji jako kompletnego obiektu, choć w takiej postaci występuje na rynku usług energetycznych i stosownie do sposobu wykonania prac przez powódkę, które polegały na zainstalowaniu stacji transformatorowej w całości, tak jak zakupiła ją powódka.

Dowód: - kosztorys z dnia 12 marca 2013 roku (k. 244-259).

- pisemna opinia uzupełniająca biegłego sądowego W. S.

(k. 555-557),

- ustna opinia uzupełniająca biegłego sądowego W. S. (godziny

od 0,48 do 1,1 rozprawy w dniu 29.11.2013 roku, k. 568-569).

Ocena dowodów:

Ustaień faktycznych w zakresie zakresu robót powódki, ich odbiorów i wartości dokonano w oparciu o dowody pisemne. Podobnie rzecz się ma jeśli idzie o przedprocesowe stanowiska stron. Ponieważ strony nie zachowały formy pisemnej przy zawieraniu umowy, z której wynagrodzenia dochodziła powódka, istotne znaczenia dla ustalenia stanu faktycznego, a zwłaszcza dla dokonania ustaleń dotyczących treści tej umowy, w tym sposobu ustalenia wynagrodzenia i jego wysokości, miały dowody z osobowych źródeł dowodowych. W niniejszej sprawie w toku postępowania przeprowadzono dowody z zeznań trzech świadków oraz przesłuchania stron postępowania. Treść dokumentów prywatnych nie była kwestionowana przez żadną ze stron, to zaś pozwala uznać nie tylko, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach (art. 245 k.p.c.), ale też że treść tych dokumentów odzwierciedla rzeczywisty stan rzeczy. Czym innym jest natomiast rozbieżność stron w ocenie tych dokumentów i ich wymowy w kontekście dochodzonego roszczenia. Będzie jeszcze o tym mowa.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, że strona powodowa należycie wykonała zakres robót, który został jej zlecony przez pozwaną, a pozwana te prace przyjęła. Niezależnie od tego powyższe potwierdza protokół odbioru z dnia 15 lutego 2011 roku. Niesporne było też to, że strony umówiły się na prace powódki w związku z budową przez pozwaną hali produkcyjno-magazynowej na działce gruntu położonej w miejscowości Ł. w gminie G.. Pozwana nie zakwestionowała wskazanego w pozwie zakresu robót zewnętrznych wykonywanych przez powódkę. Kwestionowała wykonanie jakichkolwiek robót wewnętrznych, co okazało się słuszne, jako że powódka nie wykazała, że je wykonała. Uwzględnił to też biegły w swojej opinii. Sporne było to, czy strony zawarły jedną czy dwie umowy, a ściślej, czy odrębnie rozliczały zakres prac, za który powódka domagała się wynagrodzenia w niniejszym procesie, czy ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 150.000 złotych brutto, jak twierdziła pozwana i jej przedstawiciel podczas przesłuchania.

Na podstawie dokumentów w postaci umowy o przyłączenie do sieci nr (...) oraz z warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej z dnia 25.06.2010 roku ustalono warunki jakie pozwana miała spełnić aby uzyskać połączenie z siecią elektroenergetyczną stanowiącą własność operatora spółki (...). Dokumenty te posłużyły również do ustalenia zakresów prac zleconych przez pozwaną powódce, a to z tego względu, że to powódka była wykonawcą prac zewnętrznych związanych z zewnętrzną stacją transformatorową i zasilaniem do budynku hali budowanej przez pozwaną, co może potwierdzać też protokół sprawdzenia zgłoszonych do przyłączenia do sieci urządzeń elektrycznych będących własnością pozwanej, dokonany przez spółkę (...) (k. 106), zaś pozwana przyznała, że do tych prac należało wykonanie własnej stacji transformatorowej 15kV (k. 149).

Podobne znaczenie miały dokumenty w postaci projektów budowlanych zasilania w energię elektryczną działki (...) w Ł., projektu budowlanego przyłącza energetycznego (...) i stacji transformatorowej, projektu wykonawczego stacji transferowej (...) wraz z załącznikami, faktur wystawionych powódce przez projektanta, dostawcę elementów do instalacji przyłączeniowych i stacji transformatorowej (...) sp. z o.o. – k. 92-94) oraz sprzedawcę samej stacji (E. B. - k. 95-96, 100) oraz dowodów zapłaty należności na rzecz tych podmiotów, wreszcie faktur wystawionych przez powódkę pozwaną oraz M. P.. Wzmiankowane wyżej protokoły odbioru i sprawdzenia zgłoszonych do sieci urządzeń były pomocne również do weryfikacji wynagrodzenia powódki, bowiem przez określenie czynności, których te protokoły dotyczyły można było zweryfikować wartość prac powódki, w tym tych, za które dochodziła ona wynagrodzenia przyznając otrzymanie kwoty 61.000 złotych brutto zapłaconej przez M. P., a w szczególności, czy miały one wartość co najmniej 135.000 złotych netto, a więc taką, która stanowiła wartość wyjściową do wystawienia faktury nr (...) (k. 133), z której powódka dochodziła wynagrodzenia.

Dokument prywatny w postaci kosztorysu powykonawczego sporządzonego przez powódkę posłużył ustaleniu cen przyjętych przez powódkę za prace, które objęte zostały podstawą faktyczną powództwa i podstaw ich ustalenia. W powiązaniu z zeznaniem współnika pozwaną, wskazanie tego dokumentu służyło też ustaleniu, że kosztorys został przedstawiony pozwaną, a także ustaleniu wynagrodzenia za prace powódki w zakresie, który został wskazany w obrębie podstawy faktycznej wskazanej w pozwie. Co do tej ostatniej kwestii niezbędna była weryfikacja wysokości wynagrodzenia w oparciu o dowód z opinii biegłego. Dowód ten służył też ustaleniu, czy właściwe były zastosowane przez powódkę rozwiązania techniczne i czy możliwe były inne rozwiązania oraz z jakim efektem. Dowód ten zostanie omówiony niżej.

Faktury Vat wystawione przez powódkę pozwaną oraz M. P. oraz dowody zapłaty dokonane przez M. P. posłużyły do ustalenia zakresu robót, który został objęty tymi fakturami oraz podstaw wpłat wynagrodzenia za roboty wymienione w większości z tych faktur. Strony nie zaprzeczyły, że poczyniły uzgodnienia w sprawie rozdzielenia rozliczenia wynagrodzenia powódki na M. P., jako generalnego wykonawcę inwestycji pozwaną obejmującej budowę hali magazynowo-produkcyjnej i samą pozwaną. Bez istotnego znaczenia było to, czy to uzgodnienie nastąpiło trójstronnie, czy też bez udziału M. P.. Jego zeznania na temat wysokości wynagrodzenia za prace, które powódka wskazała w podstawie faktycznej powództwa, zostaną ocenione niżej.

Odrębnej wzmianki należy dokonać w sprawie dowodu z faktury Vat nr (...), bowiem to z niej powódka dochodziła zapłaty w zakresie należności głównej. Na podstawie tej faktury został ustalony sposób w jaki zostały określone prace powódki i termin zapłaty wynagrodzenia wskazany przez powódkę.

Na podstawie przedsądowych wezwań do zapłaty oraz pism pozwaną kierowanych do powódki ustalono stanowiska jakie zajmowały strony w sprawie rozliczenia współpracy pomiędzy nimi. Trzeba zauważyć, że pozwana nie zajęła stanowiska co do wskazanej wyżej faktury aż do wezwania ze strony powódki o zapłatę zaległej kwoty. Faktem jest natomiast, że faktury tej nie zaewidencjonowała, o czym należy wnosić na podstawie deklaracji podatku od towarów i usług wraz z rejestrem sprzedaży.

Kosztorys sporządzony na zlecenie pozwaną przez O. G. (1) miał według niej służyć wykazaniu, że całość zleconych powódce robót mogła zostać wykonana w granicach ryczałtu, o którym twierdziła pozwana, na kwotę 150.000 złotych brutto, oraz że powódka samowolnie zawyżyła koszty wykonanych czynności. Dokument ten mógł zostać potraktowany wyłącznie jako wyjaśnienie stanowiące poparcie jej stanowiska (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 kwietnia 2002 roku, I CKN 92/00; z dnia 8 listopada 1988 roku, II CR 312/88; oraz z dnia 11 czerwca 1974 roku, II CR 260/74). Co prawda podobne znaczenie miał kosztorys powódki, jednak pomiędzy nim a kosztorysem wykonanym przez O. G. (2) na zlecenie pozwaną jest podstawowa różnica: kosztorys powódki został przedstawiony pozwaną do celu rozliczenia umowy. Pozwana powołała się na kosztorys O. G. (2) dopiero w niniejszym postępowaniu, i to już po wniesieniu odpowiedzi na pozew, a nie w czasie kontaktów z powódką do celu rozliczenia umowy. Nie było podstaw do przesłuchania O. G. (2) jako świadka, bowiem wniosek ten zmierzał de facto do wydania opinii na temat wartości prac powódki, natomiast ustalenie tego wymagało wiedzy specjalnej, toteż nie mogło zostać dokonane zeznaniem świadka.

W oparciu o dowód z opinii biegłego W. S. (zwłaszcza w zakresie opinii uzupełniającej) należy stwierdzić, że kosztorys O. G. (2) obejmuje także prace, za które powódka otrzymała już wynagrodzenie i którego zapłaty w związku z tym nie dochodzi, to jest wykonanie linii kablowej (...) i złącza kablowego (...). Według tego kosztorysu wartość tych prac została określona przez sporządzającego kosztorys na kwotę 74.166,64 złotych netto, zaś wartość prac, za które wynagrodzenia powódka dochodzi w niniejszym postępowaniu, to jest za wykonanie stacji transformatorowej oraz linii kablowej 0,4 kV na kwotę 85.766,94 złotych netto, a więc na kwotę znacznie wyższą niż kwota, którą pozwana uznała, a więc kwotę 61.000 złotych brutto (50.000 złotych netto), zapłacona przez M. P.. Trzeba też zauważyć, co wynika z poprzedniego zdania, że paradoksalnie kosztorys O. G. (2), na który powołała się pozwana, wskazuje na wartość znacznie wyższą, niż kwota ryczału o którym twierdziła pozwana, bowiem na kwotę 159.933,60 złotych netto (pozwana twierdziła, że ryczał miał wynieść 150.000 złotych brutto). Można stąd wnioskować, że strona pozwana zapłaciła powódce mniej, niż wynika z dokumentu kosztorysowego, który sama przedkłada, a jednocześnie kosztorys na który się powołuje, wskazuje znacznie wyższe wynagrodzenie, niż to, które jest według niej należne. Nadto z uwagi na fakt, że kosztorys ten obejmuje również roboty za które powódka nie dochodzi wynagrodzenia, nie sposób go porównywać z kosztorysem przedstawionym przez powódkę, który nie obejmuje prac, za które powódka nie dochodzi wynagrodzenia i nie wskazała ich w podstawie faktycznej pozwu.

Dowód z opinii biegłego sądowego W. S. służył zweryfikowaniu kosztorysu powykonawczego z lutego 2011 roku sporządzonego przez powódkę w aspekcie zgodności z dokumentacją przedłożoną przez powódkę obejmującą wydatki dotyczące poszczególnych pozycji kosztorysu oraz zgodności ze średnimi rynkowymi kosztami wykonania prac objętych kosztorysem, a nadto ustalenia czy objęte tym kosztorysem dzieło można było wykonać przy niższych nakładach finansowych, a jeżeli tak to w jakiej kwocie, z wyszczególnieniem poszczególnych pozycji, i czy byłoby to technologicznie uzasadnione. Biegły zweryfikował ten kosztorys wskazując, że koszt robót wyniósł 170.354,34 złotych. Biegły sądowy ustalił, że powódka zastosowała średnie rynkowe stawki wykonania prac objętych kosztorysem podawana w biuletynie (...) w IV kwartale 2010 roku. Biegły stwierdził też, że przy zastosowaniu w kosztorysie minimalnych stawek z biuletynu (...) koszt robót wyniesie 153.784,97 złotych, natomiast przy zastosowaniu stawek pośrednich pomiędzy stawkami minimalnymi i stawkami średnimi przyjętymi w biuletynie (...) koszt robót wyniesie 162.221,88 złotych. Biegły ocenił, że przyjęty przez powódkę typ stacji transformatorowej jest właściwy i technologicznie uzasadniony.

W opinii uzupełniającej biegły odniósł się do kosztorysu sporządzonego przez O. G. (1). Dokonał też oceny, czy możliwe było zastąpienie miedzianego kabla (...) 4x240 mm² dwoma kablami aluminiowymi (...) 4 x 185 mm² i jaki miałyby to wpływ na wartość inwestycji i przydatność do wykonania zadania przez powódkę. Oceny dokonane przez biegłego, rzetelnie i przekonująco wyjaśnione na rozprawie, należało uwzględnić. Nie ma podstaw do podważenia wyliczeń biegłego, ani jego uzasadnienia oceny o technologicznej zasadności rozwiązań zastosowanych przez powódkę. Nie ma też podstaw podważyć krytycznej oceny wyliczeń dokonanych przez O. G. (1), a w szczególności posłużenia się katalogiem Kosztorysowych Norm Nakładów Rzeczowych (KNNR), a nie według Katalogu Nakładów Rzeczowych (KNR). Biegły przekonująco wyjaśnił brak przesłanek posługiwania się katalogiem, który bywa stosowany do innych procedur umownych i nie jest stosowany w rozliczeniach typowych umów prywatnych o wykonawstwo w zakresie poszczególnych robót budowlanych i ich części. Wyjaśnił też, z jakich względów metodologia kosztorysowania poszczególnych elementów mogących być elementami stacji transformatorowej, a nie całości stacji, była nieprawidłowa w sytuacji gdy powód zakupił całość stacji urządzenia. Podważył też racjonalnymi ocenami czytelność i kompletność opracowania kosztorysowego O. G. (2).

W niniejszej sprawie przesłuchano w charakterze świadków zawnioskowanego przez pozwaną M. P. oraz zawnioskowanych przez powódkę świadków G. M. (1) i R. J..

Świadek M. P. jest przedsiębiorcą, który był generalnym wykonawcą inwestycji zleconej przez pozwaną. Uznane zostały za wiarygodne jego zeznania co do tego, że przejął on za ustaleniem stron część płatności należnych powódce. Nie było podstaw do dania wiary twierdzeniu, że strony umówiły się na ryczał w kwocie 150.000 złotych netto. W tym miejscu trzeba zresztą zauważyć, że świadek ten zeznał nie tylko odmiennie od przedstawiciela powódki S. M.,

który w ogóle zaprzeczył, że świadek ten uczestniczył w uzgodnieniach stron, ale również sprzecznie z zeznaniami przedstawiciela pozwanej, który twierdził, że strony umówiły się na wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 150.000 złotych brutto (tak też pozwana twierdziła w odpowiedzi na pozew). Nie sposób też uznać, że wiarygodne jest twierdzenie świadka, że zapłacona przez niego kwota 75.000 złotych netto obejmowała całość prac polegających na podłączeniu budynku pozwanej do sieci elektroenergetycznej. Nie odpowiada temu treść faktur wystawionych przez powódkę wobec M. P.. Z faktury Vat nr (...) wynika, że dotyczyła ona zakresu prac nie objętych roszczeniem powódki, tj. nie dotyczyła stacji transformatorowej i podłączenia kablowego do budynku, tylko budowy linii kablowej (...) i złącza kablowego (...) w Ł.. Trzeba też zauważyć, że wiarygodność świadka podważa fakt, że udał się on przed złożeniem zeznań do kancelarii prawniczej pełnomocnika pozwanej, do której przybył z przedstawicielem pozwanej, gdzie – jak twierdził - jedynie zapoznawał się z pozwem i załącznikami do pozwu. Oświadczenia tego nie sposób weryfikować, natomiast wskazana okoliczność podważa wiarygodność świadka. Złożenie przez niego wizyty w kancelarii prawniczej pełnomocnika procesowego jednej ze stron oraz kontakty z tą stroną w związku z postępowaniem sądowym wskazuje na interes świadka zbieżny z interesem pozwanej.

Świadek G. M. (1) nie była świadkiem umów zawartych przez strony. Zeznawała na temat okoliczności doręczenia faktury. Nie ma podstaw by nie dać wiary jej zeznaniu, w którym stwierdziła, że faktura na kwotę 104.550 złotych nie została doręczona zaraz po jej wystawieniu ponieważ prezes zarządu powódki nie zdołał jej doręczyć wspólnikowi pozwanej spółki. Świadek R. J. zeznawał na okoliczność zakresu prac, które wykonała powódka. Zeznania tego świadka pozostają w zgodzie z pozostałym zgromadzonym w postępowaniu materiałem dowodowym, a w szczególności z dowodami w postaci faktur Vat i protokołu odbioru. Reasumując ocenę zeznań świadków zawnioskowanych przez powódkę należy stwierdzić, że nie miały one istotnego wpływu na dokonanie ustaleń faktycznych.

W niniejszej sprawie przeprowadzony został dowód z przesłuchania stron celem ustalenia, czy i jakie uzgodnienia strony poczyniły w sprawie budowy linii kablowej i stacji transformatorowej w ramach sieci elektro-energetycznej. Po stronie powodowej przesłuchano członków zarządu w osobach S. M. i G. M. (2). Istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy były zeznania pierwszej z wymienionych osób. G. M. (2) nie była obecna przy rozmowach w trakcie których strony dokonywały ustaleń w sprawie zakresu robót, które zostały zlecone powódce i wynagrodzenia. Miała informacje od S. M.. Zeznania S. M. były logiczne i konsekwentne oraz pozostawały w zgodzie z przedłożonymi dowodami z dokumentów: kosztorysu powykonawczego sporządzonego przez powódkę, faktur wystawianych przez powódkę, dowodów zapłaty dokonanych przez pozwaną i M. P., projektów budowlanych i projektu powykonawczego trafostacji oraz faktur wystawianych powódce przez jej kontrahentów, w tym w szczególności dotyczących zakupu trafostacji. Przedstawiciel powódki logicznie i przekonująco przedstawił wartość robót, powołując się nie tylko na kosztorys ale też na rachunki dotyczące elementów będących przedmiotem prac, a w szczególności stacji transformatorowej. Weryfikacja wskazanych kosztów pozwoliła stwierdzić, że odpowiadają one zakresowi prac i wartości niezbędnych do zastosowania urządzeń i materiałów. Nie można też odmówić wiarygodności twierdzeniu przedstawiciela powódki, że pozwana nie zwróciła powódce faktury Vat nr (...), a w szczególności nie było jej w korespondencji, na którą pozwana powołała się w toku rozprawy. Będzie jeszcze o tym mowa przy ocenie zeznania przedstawiciela pozwanej.

W niniejszej sprawie w charakterze strony pozwanej przesłuchany został wspólnik pozwanej spółki jawnej (...).

Przyznał on, że pozwana zleciła powódce wykonanie zewnętrznych prac elektrycznych, w tym postawienia stacji transformatorowej. Nie można było jednak, również w związku z tym przyznaniem, a także wobec sprzeczności z innymi dowodami, w tym powołanymi przez pozwaną, dać wiary jego twierdzeniom w sprawie sposobu określenia i wysokości wynagrodzenia powódki. Nawet dowody z faktur uznanych przez pozwaną i wpłat kwot z tych faktur, przez pozwaną bądź przez M. P., pozwalają uznać, że strony nie mogły umówić się na wynagrodzenie w wysokości 150.000 złotych brutto na wszystkie prace wskazane przez powódkę. Z tych dokumentów wynika, że pozwana uiściła na rzecz powódki kwotę 213.750 złotych brutto (175.000 złotych netto). Pozwana zapłaciła na rzecz powódki należności wynikające z dwóch faktur w łącznej kwocie 122.000 złotych brutto (100.000 złotych netto), natomiast M. P. uiścił na rzecz powódki kwotę 91.750 złotych brutto (75.000 złotych netto). Nawet gdyby przyjąć, że składając zeznania na rozprawie w dniu 16 maja 2013 roku pozwana miała na myśli kwotę netto, to i tak jej zeznania nie pozostają w zgodzie ze wskazanymi dowodami z dokumentów. Z powyższego wynika, że pozwana uiściła na rzecz powódki wynagrodzenie

w wyższej kwocie, niż według jej zeznań należało się powódce. Wspólnik pozwanej składając zeznania nie wyjaśnił tej rozbieżności.

Nadto wspólnik pozwanej zeznał, że na M. P. miały być wystawiane faktury Vat za tą część robót, za którą wynagrodzenia dochodzi powódka, a za tą część za którą powódka się nie ubiega wynagrodzenia (a pozwana uważa, że jest objęta tą samą umową), faktury miały być wystawiane na pozwaną. Okoliczność ta jest sprzeczna z ustaleniami wynikającymi z dowodu z dokumentu prywatnego w postaci faktury Vat nr (...) oraz z dowodu z dokumentu w postaci wyciągu z rachunku bankowego nr (...), z których wynika, że wynagrodzenie w kwocie 30.750 złotych za część robót polegających na budowie linii kablowej (...) i złącza kablowego (...) w Ł. zapłacił M. P.. Nie są więc prawdziwe zeznania pozwanej również w tej części, że faktury za roboty nie objęte rozszczeniem powódki były wystawiane wyłącznie na pozwaną. Faktura Vat o nr (...) wystawiona przez powódkę M. P. i faktura Vat nr (...) wystawiona przez powódkę pozwanej dotyczą zapłaty za te same prace. Natomiast faktura Vat nr (...) zapłacona przez M. P. i faktura nr (...), a więc ta, z której powódka dochodziła zapłaty w niniejszym procesie, mają inny tytuł zapłaty. Powyższe pozwala też uznać za wiarygodne, że zakres ten był przedmiotem odrębnego uzgodnienia. To ustalenie daje się pogodzić również z tym, że powódka zamówiła odrębne projekty na zakres prac, który został rozliczony i ten, za który domagała się wynagrodzenia w niniejszym procesie.

Pozostając przy ocenie zeznań wspólnika pozwanej należy zwrócić też uwagę na to, że zeznał on, iż pozwana zapłaciła w całości za ten zakres prac, za które powódka nie dochodziła wynagrodzenia i była to kwota około 90.000 złotych. Natomiast pozostała kwota – jak wynika z tego zeznania - do kwoty 150.000 złotych umówionego wynagrodzenia ryczałtowego, była kwotą za wybudowanie stacji transformatorowej razem z przyłączeniem do budynku pozwanej. Nawet przy założeniu, że pozwana miała na myśli kwotę 90.000 złotych netto, to uiszczona przez nią na rzecz powódki kwota netto tytułem wynagrodzenia powódki za nie dochodzoną przez nią część robót znacznie przekracza tą kwotę.

Pozostając przy tym stwierdzeniu należy również uznać je za nielogiczne i sprzeczne z doświadczeniem życiowym. Tylko jedna pozycja kosztorysu powódki, udokumentowana fakturą zakupu od E. B. (k. 95), a dotycząca zakupu stacji transformatorowej postawionej przez powódkę na zlecenie pozwanej, miało cenę znacznie wyższą (prawie dwukrotnie) niż całość wynagrodzenia, które według pozwanej należało się powódce za wskazany przez nią w pozwie zakres prac, bowiem cena ta wynosiła 99.500 złotych netto. Nie sposób przyjąć, że przedsiębiorca zawodowo zajmujący się pracami elektrycznymi godzić się będzie na wynagrodzenie, które nie obejmuje nawet kosztów zakupu materiałów i urządzeń do wykonania prac. W tym miejscu i na tą okoliczność należy przytoczyć również ten dowód, który pozwana wskazała jako mający potwierdzić, że jej stanowisko o uzgodnieniu wynagrodzenia za wszystkie prace powódki na poziomie 150.000 złotych brutto opiera się na rzeczywistej wartości tych prac. Chodzi o kosztorys przygotowany na zlecenie pozwanej przez O. G. (2). Należy przywołać całość oceny tego dowodu przedstawionej wyżej.

Należało pominąć dowód z szacunkowego kosztorysu sporządzonego przez K. Z. z dnia 6 grudnia 2013 roku z uwagi na fakt, że dowód ten nie służy wyjaśnieniu okoliczności na udowodnienie której został powołany. Pozwana tym dowodem chciała wykazać, że istniała możliwość wykonania zleconych prac przy mniejszym koszcie z zastosowaniem stacji słupowej. Dowód ten był spóźniony, bowiem już w odpowiedzi na pozew należało powołać wszystkie dowody na okoliczność wysokości wynagrodzenia powódki, skoro pozwana tą wysokość kwestionowała. Przeprowadzenie tego dowodu spowodowałoby przedłużenie postępowania, zwłaszcza, że wymagałby on weryfikacji, bowiem jego złożenie nastąpiło po wyczerpaniu wszystkich wniosków dowodowych.

Ocena prawna.

Strony wiązały stosunek prawny mający charakter zobowiązania, którego efektem po stronie wykonawczej było osiągnięcie konkretnego rezultatu. Na podstawie dowodów i twierdzeń stron nie można przesądzić, że stosunek ten może być kwalifikowany jako umowa o roboty budowlane, toteż należy zgodzić się z pozwaną, że jej zamówienie obejmowało dzieło, przy czym o wyodrębnionych elementach, co zresztą też ma odbicie w treści faktur wystawionych przez powódkę. Wprawdzie zostały wykonane projekty dotyczące prac powódki, natomiast nie można stwierdzić, że przedmiot zamówienia pozwanej obejmował zakres na tyle wyodrębniony w procesie inwestycyjnym dotyczącym

budowy hali magazynowo-produkcyjnej, że bez niego nie można byłoby mówić o obiekcie budowlanym. Trzeba zauważyć, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie miało istotnego znaczenia to, czy stosunek prawny stron należy odnosić do przepisów o robotach budowlanych czy do regulacji umowy o dzieło. W obu tych umowach chodzi o osiągnięcie konkretnego rezultatu, za który wykonawcy należy się wynagrodzenie (art. 627 i art. 647 k.c.).

Jak już była mowa, pozwana nie zakwestionowała wykonania przez powódkę zamówionego rezultatu (k. 231). Wprawdzie twierdziła, że powód powinien zastosować inne, tańsze rozwiązania, a więc wykonać inny typ stacji (stację słupową) oraz ułożyć kable aluminiowe zamiast miedzianych, jednak pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów na to, że wymagała od powódki zastosowania określonego typu stacji i określonego typu przewodów. Przedstawiciel pozwanej przyznał wręcz, że nie uzgadniał z powódką technologii wykonania prac, a więc i rodzaju stacji transformatorowej czy przewodów elektrycznych. Należy powtórzyć (była już o tym mowa wyżej), że biegły wiarygodnie ocenił rozwiązania zastosowane przez powódkę jako prawidłowe pod względem technologicznym i lepsze od tych, które zgodnie ze stanowiskiem pozwanej w niniejszym procesie, mogłyby być zastosowane.

Sporne było wynagrodzenie powódki, zarówno sposób ustalenia, jak i wysokość. Zdaniem pozwanej, strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe, natomiast powódka twierdziła, że co do zakresu prac, za który domagała się ona wynagrodzenia w niniejszym procesie, strony umówiły się na rozliczenie kosztorysem powykonawczym, a przed rozpoczęciem prac powódka podała tylko szacunkowo ich wartość.

Strony nie zawarły umowy na piśmie, toteż nie sposób stwierdzić, że ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe. Trzeba pamiętać, że ustalenie wynagrodzenia ryczałtowego jest z założenia korzystne dla zamawiającego, bowiem uzyskuje on niemal pewność co do wysokości wynagrodzenia, które będzie musiał zapłacić. To z tego powodu wynagrodzenie ryczałtowe jest przyjmowane raczej przy prostych zamówieniach, gdy stronom znana jest wartość dzieła i koszt niezbędnych materiałów (por. W. Czachórski, *Zobowiązania. Zarys wykładu*, Warszawa 2007, s. 466).

Przeciwko temu, że strony umówiły się na wynagrodzenie ryczałtowe, i to jak twierdziła pozwana – w jednej kwocie za całość prac powódki, przemawia również to, że rozliczenia prac powódki, o złożonym zakresie, odbywały się kilkoma fakturami, wskazującymi różne czynności, zarówno naprawcze jak i wykonawcze, z użyciem różnych materiałów i urządzeń, a w żadnej z nich nie było mowy, że kwota do zapłaty stanowi część ustalonego wynagrodzenia ryczałtowego. Pozwana ten sposób akceptowała, bowiem większość faktur powódki pokryła, bądź za nią uczynił to M. P..

Przeciwko podnoszonemu ustaleniu przemawia wreszcie posłużenie się przez powódkę dwoma projektami, wykonanymi na jej zlecenie. Trudno byłoby pogodzić z doświadczeniem życiowym przypuszczenie, że przedsiębiorca zajmujący się – jak powódka – pracami w zakresie stawiania, układania urządzeń i sieci elektrycznych, wykonując dzieło objęte wynagrodzeniem ryczałtowym, odrębnie projektuje i fakturuje poszczególne jego zakresy.

Wreszcie przeciwko ustaleniu, że strony umówiły się na ryczałt obejmujący również prace, za które powódka domagała się wynagrodzenia w niniejszym procesie przemawia i to, że pozwana nie kwestionowała kosztorysu, który – jak przyznał to podczas przesłuchania współnik pozwanej K. G. – pozwana otrzymała od powódki, aż do chwili wniesienia odpowiedzi na pozew. Warto zwrócić uwagę na charakterystyczne odpowiedzi pozwanej na wezwania do zapłaty, udzielone dopiero na kolejne ich ponowienia (k. 139-141), z ogólnikowymi twierdzeniami o wypłacie całości wynagrodzenia.

Pozostając przy sprawie faktury nr (...) należy stwierdzić, że pozwana nie przedstawiła dowodu jej zwrotu, o którym twierdziła już po złożeniu odpowiedzi na pozew i na tą okoliczność przedstawiła korespondencję do powódki (k. 238-243). Powołanie się na ten zwrot dopiero w tym czasie, bez wcześniejszego przytoczenia twierdzenia o zwrocie czyni twierdzenie pozwanej niewiarygodnym. Powódka zaprzeczyła, że w przesyłce, na którą powołała się powódka była faktura (...). Twierdziła, że pozwana domagała się dowodów zakupów materiałów. Z dowodów korespondencji przedłożonych przez pozwaną nie wynika, że zawierała ona wskazaną fakturę. Oczywiście bez znaczenia są dopiski dokonane przez pozwaną.

Jak widać, szereg okoliczności sprzeciwia się twierdzeniu pozwanej o umówieniu z powódką wynagrodzenia ryczałtowego, w jednej kwocie brutto za całość prac powódki. Należy w tym miejscu przywołać również przedstawioną wyżej ocenę dowodów odnoszącą się do sprzeczności dowodu z przesłuchania pozwanej z fakturami, które pozwana zatwierdziła i dokonała zapłaty wskazanych w nich kwot, a nawet z przedstawionym przez nią w toku rozprawy kosztorysem wykonanym na jej zlecenie.

W związku z powyższym, skoro nie ma wątpliwości, że pozwana nie zapłaciła kwoty z faktury (...), a wynagrodzenie wynikające z tej faktury nie przekracza wartości prac powódki jako wykonawcy dzieła, co zostało potwierdzone dowodem z opinii biegłego (należy powołać się na przedstawioną wyżej ocenę tego dowodu), to zgodnie z art. 627 k.c. powódka zasadnie domagała się zasądzenia kwoty z tej faktury, tytułem wynagrodzenia za prace wskazane w jej treści, a objęte podstawą faktyczną powództwa.

Powódka domagała się obok tej kwoty również odsetek za opóźnienie w jej zapłacie. Odsetki te podała kwotowo, natomiast kwota ta została nieco zawyżona z uwagi na przyjęty zbyt wczesny termin wymagalności. Biorąc pod uwagę twierdzenia powódki, że zakres objęty powołaną fakturą został wyodrębniony, natomiast dotyczy tego zakresu również faktura wystawiona wobec M. P., nr (...) (k. 115), należy uznać, że obowiązującym terminem zapłaty jest 30 dniowy termin płatności (warto zauważyć, że pozostałe faktury, które powódka wskazała jako dotyczące innego zakresu i innego uzgodnienia umownego wskazują krótsze terminy zapłaty, co wskazuje na odrębność uzgodnień w sprawie dwóch zakresów prac powódki). Ponieważ powódka dostarczyła fakturę (...) w dniu 6 maja 2011 roku, to 30 dniowy termin jej zapłaty upływał z dniem 5 czerwca 2011 roku. Tym samym odsetki należało liczyć od dnia 6 czerwca 2011 roku. Powódka wskazała w pozwie, że odsetki skapitalizowała za okres do dnia 4 października 2012 roku, toteż uwzględniając ten dzień jako końcowy do kwotowego obliczenia żądanych odsetek należało obliczyć je od dnia 6 czerwca 2011 roku do dnia 4 października 2012 roku. Ich kwota wyniosła 18.097,18 złotych. Sumując kwotę należności z faktury (...) z podaną kwotą odsetek należało zasądzić kwotę 122.647,18 złotych. Powódka domagała się dalszych odsetek od całości żądania od dnia wniesienia pozwu, co należało uwzględnić, jako żądanie znajdujące podstawę w art. 482 § 1 k.c.

Mimo częściowego oddalenia powództwa, jedynie w zakresie części kwoty dochodzonych odsetek, należało uznać, że powódka wygrała proces. Na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., uwzględniając zasadę wynikającą z art. 98 k.p.c. ustalono obciążenie pozwanej kosztami procesu na rzecz powódki, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.